



# ΒΙΟΗΘΙΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ενότητα 10: Ηθική θεώρηση της δανεικής μητρότητας

Μιλτιάδης Βάντσος

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

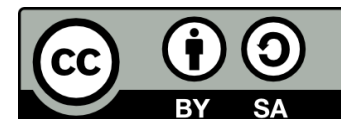


Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



# Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.



# Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.



Βιοηθικά διλήμματα κατά την έναρξη της ζωής.

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας



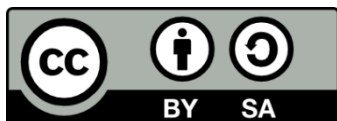


ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ  
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ  
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ  
ΜΑΘΗΜΑΤΑ



# Ηθική θεώρηση της δανειακής μητρότητας



Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ  
*επένδυση στην κοινωνία της γνώσης*

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ  
2007-2013  
πρόγραμμα για την ανάπτυξη  
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

# Βιοηθικά διλήμματα κατά την έναρξη της ζωής

## Μάθημα 10: Ηθική θεώρηση της δανεικής μητρότητας



# Η μέθοδος της δανεικής μητρότητας

- Η δανεική (ή παρένθετη ή υποκατάστατη) μητρότητα αποτελεί μέθοδο, κατά την οποία μια γυναίκα αναλαμβάνει την κυοφορία του εμβρύου για λογαριασμό γυναίκας που αδυνατεί να κυοφορήσει, για να το παραδώσει μετά τη γέννησή του σ' αυτή.
- Ενώ ανά τους αιώνες ίσχυε το ρωμαϊκό ρητό ότι μητέρα είναι αυτή που γεννάει το παιδί (*mater cetera est*), σήμερα δεν είναι πλέον θεωρείται αυτονόητο, αφού μπορούμε να διακρίνουμε ανάμεσα στη γενετική μητέρα, από την οποία προέρχεται το γενετικό υλικό, στη βιολογική, η οποία κυοφορεί και γεννάει το παιδί, και στην κοινωνική, η οποία το ανατρέφει.



# Η μέθοδος της δανεικής μητρότητας

Οι βασικές περιπτώσεις είναι οι εξής:

1. Το έμβρυο προέρχεται γενετικά από τους δυο συζύγους. Ύστερα από εξωσωματική γονιμοποίηση μεταφέρεται στη μήτρα της δανεικής μητέρας, κυοφορείται από αυτή και παραδίνεται μετά τη γέννησή του σ' αυτούς.
2. Το έμβρυο προέρχεται γενετικά από το σύζυγο και από το ωάριο δότριας γυναίκας. Όταν δότρια είναι η δανεική μητέρα εφαρμόζεται ετερόλογη τεχνητή σπερματέγχυση, ενώ όταν δότρια του ωαρίου είναι άλλο πρόσωπο ακολουθείται ετερόλογη εξωσωματική γονιμοποίηση.
3. Το έμβρυο προέρχεται γενετικά από τη χρησιμοποίηση ξένου σπέρματος και ωαρίου. Στην περίπτωση αυτή το παιδί δεν έχει καμία γενετική συγγένεια ούτε προς τη δανεική μητέρα ούτε προς τους κοινωνικούς του γονείς.



# Η μέθοδος της δανεικής μητρότητας

- Η δανεική μητρότητα αποτελεί τη μοναδική λύση για την απόκτηση παιδιού για τις γυναίκες εκείνες που αντιμετωπίζουν προβλήματα υπογονιμότητας λόγω απουσίας μήτρας ή άλλης ανωμαλίας στη διάπλαση της μήτρας που καθιστά αδύνατη την κυοφορία.
- Η συμφωνία μεταξύ υποψηφίων γονέων και δανεικής μητέρας γίνεται κατά κανόνα γραπτώς. Στις χώρες που η μέθοδος επιτρέπεται η συμφωνία έχει την ισχύ συμβολαίου.





# Η ηθική θεώρηση

Η ηθική θεώρηση της δανεικής μητρότητας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως:

- αν είναι ομόλογη ή ετερόλογη.
- αν γίνεται από βιολογική αδυναμία, προς αποφυγή των κόπων της εγκυμοσύνης ή για την απρόσκοπτη συνέχιση της επαγγελματικής σταδιοδρομίας.
- αν το κίνητρο της δανεικής μητέρας είναι αλτρουιστικό ή οικονομικό.



# Η ηθική θεώρηση

Σε κάθε περίπτωση πάντως η δανεική μητρότητα αποτελεί μια ιδιαίτερη μέθοδο υποβοήθησης της αναπαραγωγής, καθώς:

- η μητρότητα χωρίζεται στην περίοδο προς της γέννησης και σε αυτή μετά από αυτή. Το παιδί μπορεί να έχει ως τρεις μητέρες, δηλ. τη γενετική, την κυοφορούσα και την κοινωνική.
- η μητρότητα καθίσταται μια ενοικιαζόμενη υπηρεσία και το παιδί αντιμετωπίζεται ως κάτι που παραγγέλεται και παραδίνεται.



# Η ηθική θεώρηση

Η θεώρηση της χριστιανικής ηθικής είναι σαφώς αρνητική, καθώς:

- ο αναπτυσσόμενος δεσμός μεταξύ μητέρας και εμβρύου κατά την κύηση είναι αναπόσπαστο μέρος τόσο της μητρότητας όσο και της εμβρυικής ανάπτυξης. Με την αφύσικη διακοπή του δεσμού αυτού αδικείται τόσο η κυοφορούσα μητέρα όσο και το παιδί.
- διασαλεύεται η οικογενειακή συνοχή, ενώ μπορεί να προκύψουν σοβαρότατα προβλήματα από αθέτηση της συμφωνίας, όταν π.χ. η δανεική μητέρα διεκδικεί να κρατήσει το παιδί ή όταν κανείς δεν το θέλει, επειδή γεννήθηκε με κάποιο σύνδρομο.



# Αποφάσεις δικαστηρίων

- Δικαστήρια αποφάσαν ότι στο συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα απόκτησης απογόνων συμπεριλαμβάνεται και η προσφυγή στις υπηρεσίες της δανεικής μητρότητας. Επίσης θεώρησαν ότι τα σχετικά συμβόλαια δεν αντίκειται στο δημόσιο συμφέρον. Η πιθανότητα εκμετάλλευσης φτωχών γυναικών υφίσταται, δεν είναι όμως μεγαλύτερη από ότι σε οποιαδήποτε άλλη εργασιακή σχέση.
- Άλλα όμως δικαστήρια αποφάσαν ότι τα συμβόλαια δανεικής μητρότητας αντίκεινται στην αρχή του αδιάθετου του ανθρωπίνου σώματος και των σχέσεων οικογενειακής τάξης. Με τη μέθοδο αυτή εμπορευματοποιείται η αναπαραγωγική ικανότητα και έρχεται σε αντίθεση με την αξιοπρέπεια του ανθρώπου και τα χρηστά ήθη της κοινωνίας.



# Η ηθική θεώρηση

- Ο άνθρωπος έχει το δικαίωμα να αποκτήσει παιδί και να γίνει γονέας, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δικαιούται να χρησιμοποιεί οποιαδήποτε μέσο, καθώς το παιδί δεν αποτελεί αντικείμενο ιδιοκτησίας ούτε κάτι χρωστούμενο αλλά δώρο Θεού
- Μια φιλανθρωπη αντιμετώπιση του προβλήματος της ατεκνίας είναι η υιοθεσία, με την οποία ικανοποιείται η φυσική επιθυμία του ζευγαριού να γίνουν γονείς και ωφελούνται παιδιά, τα οποία στερούνται γονέων και βρίσκουν ένα ζεστό οικογενειακό περιβάλλον αγάπης και φροντίδας



# Βιβλιογραφία

- Βάντσος Μιλτιάδης, Η ιερότητα της ζωής. Παρουσίαση και αξιολόγηση από άποψη Ορθόδοξης Ηθικής των θέσεων της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας για τη βιοηθική, Θεσσαλονίκη 2010 (ιδίως σελ. 265-275).



# Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Βάντσος Μιλτιάδης.  
«Βιοηθικά διλήμματα κατά την έναρξη της ζωής. Ηθική θεώρηση της  
δανεικής μητρότητας». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη  
δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS232/>.



# Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».



Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>







# Τέλος ενότητας

Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014



Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ



ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ  
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

---

# Σημειώματα

# Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

